

Barbara SOBKOWIAK
Politechnika Rzeszowska

ANALIZA SPÓJNOŚCI WEWNĘTRZNEJ GRUP POLITYCZNYCH W PARLAMENCIE EUROPEJSKIM NA PODSTAWIE IMIENNYCH GŁOSOWAŃ W 2006 ROKU

Analizie poddano 40 głosowań indywidualnych w Parlamencie Europejskim w 2006 r. w czterech równolicznych typach spraw: międzynarodowych, instytucjonalnych, polityczno-ekonomicznych oraz społecznych. Analizowano indeks zgodności głosowań poszczególnych grup politycznych. Uzyskane wyniki sugerują, że trzy grupy: ALDE, PSE i V/ALE utrzymują wysoki indeks spójności, jak w poprzedniej kadencji Parlamentu (1999-2004). Grupa polityczna PPE/DE, która historycznie była najbardziej spójną grupą, w dalszym ciągu obniża indeks zgodności w głosowaniach. Analizując średnie indeksy zgodności w poszczególnych typach głosowań, nie stwierdzono występowania znacznych różnic.

Parlament Europejski jest jedynym bezpośrednio¹ wybieranym organem Unii Europejskiej². Jest instytucją ponadnarodową, reprezentującą 492 mln obywateli 27 państw członkowskich Unii Europejskiej. Ponadnarodowy charakter Unii powoduje, że posłowie w Parlamencie Europejskim nie zasiadają w zespołach narodowych, lecz we frakcjach tworzonych według przynależności do określonej grupy politycznej³.

Procedura tworzenia grup politycznych określona w Regulaminie Parlamentu Europejskiego zmieniała się w trakcie procesu rozszerzania Unii Europejskiej. I tak, przed przystąpieniem Polski XV wydanie Regulaminu Parlamentu Europejskiego z 2003 r.⁴ stanowiło, że grupę polityczną może utworzyć 23 posłów, jeżeli pochodzą oni z dwóch państw członkowskich, 18 – jeżeli pochodzą z trzech państw oraz 14, jeżeli reprezentują cztery państwa lub więcej. Po 1 lipca 2004 r. grupa polityczna musiała obejmować co najmniej 16 deputowanych wy-

¹ Parlament Europejski jest wyłaniany w wyborach bezpośrednich od 1979 r.

² T. Kownacki, *Parlament Europejski w systemie instytucjonalnym Unii Europejskiej*, Wydawn. Sejmowe, Warszawa 2006, s. 27.

³ Możliwa jest przynależność wyłącznie do jednej grupy politycznej.

⁴ *Regulamin Parlamentu Europejskiego*, wyd. XV, Wydawn. Sejmowe, Warszawa 2003, art. 29.

branych w co najmniej jednej piątej państw członkowskich. Obowiązująca XVI edycja Regulaminu zwiększyła minimalną liczbę członków w grupie politycznej do 20, z zachowaniem pozostałych kryteriów⁵.

W 2006 roku, który jest przedmiotem przedstawionych badań, w Parlamencie Europejskim działało 7 grup politycznych⁶:

- Grupa Europejskiej Partii Ludowej i Europejskich Demokratów (EPP-ED),
- Grupa Socjalistów (PSE),
- Grupa Porozumienia Liberalów i Demokratów na rzecz Europy (ALDE),
- Grupa Zieloni/Wolne Przymierze (V/ALE),
- Konfederacyjna Grupa Zjednoczonej Lewicy i Nordyckiej Zielonej Lewicy (GUE/NGL),
- Grupa Unii na rzecz Europy Narodów (UEN),
- Grupa Niepodległość i Demokracja (ID).

W Parlamencie działa także grupa posłów niezrzeszonych⁷. Liczebność poszczególnych grup, w tym również liczbę członków z poszczególnych państw przedstawiono w tab. 1. Tabela 2. przedstawia natomiast udział posłów państw przyjętych 1 maja 2004 r. w poszczególnych grupach politycznych Parlamentu Europejskiego.

Według Regulaminu Parlamentu Europejskiego grupy polityczne powinny być tworzone przez posłów o podobnych poglądach politycznych. Jednak takie kryterium, nazywane ideologicznym, nie zawsze jest stosowane. Grupy mogą także powstawać na podstawie wzorca organizacyjnego, w celu uzyskania maksymalnego wpływu na decyzje podejmowane przez Parlament Europejski⁸. Powstaje zatem pytanie: jak spójne są działające w Parlamencie Europejskim grupy polityczne?

Odpowiedź na to pytanie może dać analiza głosowań imiennych, gdyż tylko ich wyniki zawierają informację o sposobie głosowania danego posła. Głosowanie imienne obowiązuje, gdy Parlament Europejski decyduje o powołaniu lub udzieleniu wotum nieufności Komisji, oraz jeżeli przez grupę polityczną lub co najmniej 40 posłów (poprzednio 32) zostanie złożony pisemny wniosek w tej sprawie⁹. Wyniki głosowań imiennych są publikowane, można więc wyróżnić trzy główne przyczyny, których grupy polityczne żądają jego przeprowadzenia:

⁵ *Regulamin Parlamentu Europejskiego*, wyd. XVI, listopad 2007, art. 29. Regulamin jest dostępny na polskiej stronie internetowej Parlamentu Europejskiego, <http://www.europarl.europa.eu>.

⁶ W 2007 roku w Parlamencie Europejskim pojawiła się ósma grupa polityczna – Grupa Tożsamość, Tradycja i Suwerenność, do której nie należą posłowie z Polski.

⁷ P. Tosiek, M. Wicha, *Parlament Europejski – prawo i polityka*, Wydawn. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2007, s. 38.

⁸ P. Tosiek, *Funkcjonowanie grup politycznych w Parlamencie Europejskim (analiza ilościowa)*, „Studia Europejskie”, nr 2, 2002, s. 92.

⁹ *Regulamin Parlamentu Europejskiego*, wyd. XV..., op.cit., art. 134. *Regulamin Parlamentu Europejskiego*, wyd. XVI..., op.cit., art. 160.

- chęć oficjalnego przedstawienia stanowiska grupy w danej sprawie,
- intencja wprowadzenia w zakłopotanie innych grup poprzez zmuszenie ich do wyrażenia stanowiska,
- kontrola członków własnej grupy przez jej kierownictwo¹⁰.

Tabela 1. Struktura polityczna i narodowa Parlamentu Europejskiego z dnia 1 czerwca 2006 r.

Grupy polit. Państwa	ALDE	GUE/ NGL	ID	PPE /DE	PSE	UEN	V/ ALE	NI	Razem
Austria	1	-	-	6	7	-	2	2	18
Belgia	6	-	-	6	7	-	2	3	24
Cypr	1	2	-	3	-	-	-	-	6
Czechy	-	6	1	14	2	-	-	1	24
Dania	4	1	1	1	5	11	1	-	14
Estonia	2	-	-	1	3	-	-	-	6
Finlandia	5	1	-	4	3	-	1	-	14
Francja	11	3	3	17	31	-	6	7	78
Grecja	-	4	1	11	8	-	-	-	24
Hiszpania	2	1	-	24	24	-	3	-	54
Holandia	5	2	2	7	7	-	4	-	27
Irlandia	1	1	1	5	1	4	-	-	13
Litwa	7	-	-	2	2	2	-	-	13
Luksemburg	1	-	-	3	1	-	1	-	6
Łotwa	1	-	-	3	-	4	1	-	9
Malta	-	-	-	2	3	-	-	-	5
Niemcy	7	7	-	49	23	-	13	-	99
Polska	4	-	7	15	10	10	-	8	54
Portugalia	-	3	-	9	12	-	-	-	24
Słowacja	-	-	-	8	3	-	-	3	14
Słowenia	2	-	-	4	1	-	-	-	7
Szwecja	3	2	3	5	5	-	1	-	19
Węgry	2	-	-	13	9	-	-	-	24
Wielka Brytania	12	1	10	27	19	-	5	4	78
Włochy	12	7	-	24	15	9	2	9	78
Razem	89	41	29	263	201	30	42	37	732

Źródło: opracowanie własne na podstawie: P. Tosiek, M. Wicha, *Parlament Europejski – prawo i polityka*, Wydawn. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2007, s. 40.

¹⁰ P. Tosiek, *Funkcjonowanie grup politycznych...*, op.cit., s. 96.

Tabela 2. Udział posłów „nowych” państw członkowskich (przyjętych 1 maja 2004 r.) w poszczególnych grupach politycznych Parlamentu Europejskiego

Grupy polityczne Posłowie „nowych” państw	ALDE	GUE/ NGL	ID	PPE/ DE	PSE	UEN	V/ ALE	NI	Razem
Liczba posłów	19	8	8	65	33	16	1	12	162
Procent posłów	21,4	19,5	27,6	24,7	16,4	30	2,4	32,4	22,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie: P. Tosiek, M. Wicha, *Parlament Europejski – prawo i polityka*, Wydawn. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2007, s. 40.

Wyniki głosowań imiennych, które poddano analizie, zostały zaczerpnięte z „The Official Journal of the European Communities”¹¹. Spośród wszystkich głosowań imiennych przeprowadzonych w 2006 r. do badań wybrano 10 głosowań, które można zaliczyć do jednego z czterech typów:

- typ I – sprawy międzynarodowe – zaliczono tutaj dokumenty dotyczące stosunków międzynarodowych oraz ochrony praw człowieka poza granicami Unii Europejskiej,
- typ II – sprawy instytucjonalne – dokumenty związane z bieżącą działalnością Unii oraz prawami człowieka w granicach UE,
- typ III – sprawy polityczno-ekonomiczne – skupiają dokumenty regulujące politykę makroekonomiczną oraz politykę sektoralną dotyczące całego terytorium UE,
- typ IV – sprawy społeczne – dokumenty regulujące politykę społeczną i kulturalną wszystkich obywateli Unii Europejskiej.

Nie uwzględniono głosowań, które dotyczyły wniesionych poprawek i sprzeciwów oraz głosowań nad porządkiem dziennym sesji. Dodatkowo, w celu zapewnienia reprezentatywności próby analizowano tylko te głosowania, w których brała udział co najmniej jedna trzecia wszystkich członków Parlamentu Europejskiego.

Do określenia spójności wewnętrznej głosowań poszczególnych grup politycznych zastosowano tzw. indeks zgodności *IZ* (*agreement index*), wprowadzony przez Fulvio Attinę¹², określony wzorem:

$$IZ = \frac{N - \frac{1}{2}(W - N)}{W},$$

¹¹ <http://eur-lex.europa.eu/pl/index.htm> – Oficjalna strona Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej.

¹² F. Attina, *The Voting Behaviour of the European Parliament Members and the Problem of Europarties*, „European Journal of Political Research”, nr 18, 1990, s. 559, za: S. Hix, A. Kreppele, A. Noury, *The Party System in the European Parliament: Collusive or Competitive?*, „Journal of Common Market Studies”, nr 2, 2003, s. 309.

gdzie: N – największa liczba głosów spośród głosów na tak, nie i wstrzymujących się,
 W – liczba wszystkich głosów.

Obliczony według tego wzoru indeks zgodności może przybierać wartości od 1 (gdy wszyscy głosują zgodnie) do 0 (gdy występuje identyczna liczba głosów w każdej grupie: tak, nie i wstrzymujących się). A zatem, im wartość indeksu zgodności jest bliższa 1, tym większa spójność głosowania, dla 0 zaś występuje całkowity brak spójności głosowania.

Stosowana jest również pewna modyfikacja obliczania indeksu zgodności, wyrażona wzorem:

$$IZ_1 = \frac{N - P}{W} \cdot 100\%,$$

gdzie: N – największa liczba głosów,
 P – pozostałe głosy,
 W – wszystkie głosy w danym głosowaniu.

Jest ona jednak mniej wygodna w użyciu, ponieważ gdy największa liczba głosów jest mniejsza od sumy pozostałych, to otrzymuje się wartości ujemne indeksu¹³. Wymienione metody znalazły zastosowanie w ocenie zachowań partii politycznych¹⁴.

Wyniki badań przedstawiają tab. 3. i 4. W tabeli 3. zestawiono indeksy zgodności uzyskane przez poszczególne grupy polityczne w rozpatrywanych typach głosowań. W celu porównania obliczono średnie indeksy zgodności wraz z odchyleniami standardowymi. W tabeli 4. natomiast przedstawiono średnie indeksy zgodności, również z odchyleniami standardowymi, dla wszystkich czterech typów głosowań, uzyskane przez poszczególne grupy polityczne. Według wyników największą spójność głosowania wykazują grupy polityczne posiadające ugruntowaną pozycję i zwarte ideowo. Indeks spójności grup ALDE, PSE oraz V/ALE wyniósł powyżej 0,9 i, szczególnie dla V/ALE, wykazał stosunkowo niewielkie odchylenie standardowe. Dla dwóch grup PPE/DE i GUE/NGL indeks spójności oscylował w okolicach wartości 0,8, przy czym dla GUE/NGL odchylenie standardowe jest największe i równe 0,1. Indeks grupy UEN okazał się równy 0,76 z małym odchyleniem standardowym 0,03, natomiast grup ID i niezrzeszonych – najmniejszy, równy odpowiednio 0,53 i 0,43.

Grupa polityczna Porozumienie Liberałów i Demokratów na rzecz Europy (ALDE), która wykazała największy indeks spójności, doszła do poziomu ok. 0,9 w latach 1994-1999¹⁵ i utrzymała go w kolejnej kadencji¹⁶. Jest to niezbyt

¹³ P. Tosiek, *Funkcjonowanie grup politycznych...*, op.cit., s. 97.

¹⁴ F. Attina, *The Voting Behaviour...*, op.cit., s. 557-579.

¹⁵ S. Hix, A. Krepperl, A. Noury, *The Party System...*, op.cit., s. 317.

liczna grupa o ugruntowanych poglądach. Podobny wynik osiągnęła Grupa Socjalistów (PSE), jednak jest ona ok. 2,5 razy liczniejsza i odchylenie standardowe dla indeksu zgodności jest mniejsze niż w przypadku ALDE, co świadczy o mniejszym rozwarstwieniu poglądów.

Tabela 3. Indeksy zgodności uzyskane przez poszczególne grupy polityczne w rozpatrywanych typach głosowań

Grupa polityczna	Typ I	Typ II	Typ III	Typ IV
ALDE	0,97	0,98	0,94	0,85
GUE/NGL	0,75	0,69	0,91	0,87
ID	0,49	0,61	0,62	0,43
NI	0,39	0,50	0,48	0,46
PPE/DE	0,84	0,86	0,81	0,77
PSE	0,86	0,93	0,9	0,96
UEN	0,77	0,79	0,77	0,72
V/ALE	0,90	0,94	0,87	0,92
Średnia spójność głosowań	0,75	0,79	0,79	0,75
Odchylenie standardowe	0,20	0,17	0,16	0,20

Źródło: opracowanie własne na podstawie: „The Official Journal of the European Communities”, no. C33, C45, C92, C117, C124, C133, C157, C193, C227, C233, C272, C280, C285, C300, C308, C314, 2006.

Interesujące tendencje obserwuje się w Grupie Europejskiej Partii Ludowej i Europejskich Demokratów (PPE/DE). Tradycyjnie grupa ta wykazywała duży indeks zgodności w latach 1979-2001. Wartość tego indeksu była zawsze powyżej 0,9, osiągając w latach 1984-1989 wartość 0,95. Warto wspomnieć, że w latach 1979-1994 grupa ta posiadała najwyższą wartość indeksu zgodności wśród grup parlamentarnych. Jednak w pierwszej połowie piątej kadencji Parlamentu (w latach 1999-2000) grupa ta obniżyła indeks zgodności do 0,86 i została wyprzedzona przez grupy PSE, ALDE i V/ALE, których wartość ta nieznacznie przekroczyła 0,9¹⁷. Obserwowane w badaniach dalsze obniżenie indeksu zgodności do wartości 0,82 jest spowodowane pogłębiającymi się różnicami światopoglądowymi w partiach chadeckich Europy¹⁸ oraz faktem, że grupa ta po rozszerzeniu Unii Europejskiej 1 maja 2004 r. zwiększyła swoją liczebność o prawie 25% (patrz: tab. 2.). Co prawda, grupa posłów niezależnych wzrosła o ok. 30% (wzrost o prawie 22% spowodowali eurodeputowani z Polski), grupa

¹⁶ T. Faas, *To Defect or not to Defect? National, Institutional and Party Group Pressures on MEP's and Their Consequences for Party Group Cohesion in the European Parliament*, „European Journal of Political Research”, nr 42, 2003, s. 853.

¹⁷ S. Hix, A. Noury, G. Rolad, *Power to the Parties: Cohesion and Competition In the European Parliament, 1979-2001*, „British Journal of Political Science”, nr 35, 2005, s. 218.

¹⁸ T.P. Terlikowski, *Ministrowie niezwykle pobożni*, „Rzeczpospolita”, nr 292, 2007, s. A19.

UEN o 30%, a grupa ID o ok. 25%. Jednak nie są to grupy zbyt liczne, liczba ich członków wynosi bowiem odpowiednio 37, 30 i 29. Wiadomo, że wzrost liczby polityków w grupie utrudnia osiągnięcie konsensusu, dlatego podczas analizy spójności grupy należy uwzględnić liczebność posłów w grupie w stosunku do ogólnej liczby posłów w Parlamencie.

Tabela 4. Średnie indeksy zgodności z odchyleniami standardowymi dla wszystkich czterech typów głosowań uzyskane przez poszczególne grupy polityczne

Grupa polityczna	Spójność grupy	Odchylenie standardowe
ALDE	0,94	0,06
PSE	0,91	0,04
V/ALE	0,91	0,03
PPE/DE	0,82	0,04
GUE/NGL	0,81	0,10
UEN	0,76	0,03
ID	0,54	0,09
NI	0,46	0,05

Źródło: opracowanie własne na podstawie: „The Official Journal of the European Communities”, no. C33, C45, C92, C117, C124, C133, C157, C193, C227, C233, C272, C280, C285, C300, C308, C314, 2006.

Grupa Unia na rzecz Europy Narodów (UEN), która powstała w 1999 r., wykazuje indeks spójności podobny do tego, jaki miały w początkowym okresie działalności grupy będące obecnie liderami w tej dziedzinie. Jest więc niezwykle interesujące, czy ta niewielka grupa będzie przyciągać ideowo dalszych parlamentarzystów, czy też pozostanie w niszowym obszarze działań.

Ciekawa wydaje się analiza indeksów spójności w poszczególnych typach głosowań (tab. 3.). Oczywiście obserwuje się duże różnice w indeksach zgodności między różnymi grupami politycznymi w poszczególnych typach głosowań. Przykładowo największe różnice wystąpiły w głosowaniach dotyczących spraw międzynarodowych, gdzie grupa ALDE miała największy indeks zgodności 0,97, posłowie niezależni zaś tylko 0,39. Jednak obliczone średnie indeksów zgodności w poszczególnych typach głosowań imiennych zawierają się w niewielkim obszarze od 0,75 do 0,79, z bardzo zbliżonymi odchyleniami (od 0,16 do 0,2). Świadczy to o pewnego rodzaju równowadze poglądów wśród posłów Parlamentu Europejskiego, tzn. nie ma wyraźnych podziałów. Wynika to zapewne z faktu, że w „starych” demokracjach nie ma bardzo ostrych różnic w poglądach między partiami rządzącymi a opozycyjnymi. Aby jednak potwierdzić tę hipotezę, należałoby przeprowadzić podobne analizy, uwzględniając narodowość posłów lub rozpatrując grupę posłów ze „starej piętnastki” i „nowej dziesiątki”, co będzie przedmiotem dalszych badań.

THE ANALYSIS OF THE VOTING BEHAVIOR OF THE EUROPEAN PARLIAMENT PARTIES ON THE BASIS OF ROLL CALL VOTES IN THE YEAR 2006

S u m m a r y

Forty roll call votes in the European Parliament in 2006 in four equinumerous types: international, institutional, political and social matters have been analyzed. Agreement index has been calculated for each party group. It has been found that three party groups: ALDE, PSE and V/ALE maintain the high value of the index, as in previous European Parliament's term (1999-2004). PPE/DE group, which used to show the higher cohesion, constantly decrease the agreement index. The analysis of the average of agreement index within the four types of votes shows that the differences are only minor.

Wpłynęło do Oficyny Wydawniczej w styczniu 2008 r.